

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:

pentru parohii cl. I Lei 7000.— cl. II Lei 5000.—
cl. III Lei 3000.— Particulari Lei 7000.— Autorități
și străinătate Lei 15.000.— De sprânjini Lei 20.000.—

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu
strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate
nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 20 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRAȚIEI ziarului Tele-
graful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Visuri și realități

«Unirea» oficiosul bisericesc-politic al Blajului — cu ocazia octavei de rugăciuni (18—25 Ianuarie) pentru unirea tuturor — închină un număr special (Nr. 3—4 din 28 Ianuarie a. c.) pentru unirea Bisericilor românești. Cuprinde: un articol de fond («Vis încă neîmplinit») ce se extinde pe aproape trei pagini, iscălit de dl Dumitru Neda, o pastorală pentru «unirea tuturor»; un fragment dintr-o lucrare inedită a Mitropolitului Alexandru Șterca Șuluțiu, articolul dl Traian Marcu (fragment) publicat în cotidianul «România Nouă» (18 I 45) și două «bilete de papagal» de T. Argezi. Eram curioși să vedem în ce atmosferă sufletească se înalță rugăciuni către cer pentru unirea tuturor în biserică unită, cu câtă fierbinte dragoste este chemat darul lui Dumnezeu peste inimile desbinate ale creștinilor. Mare ni-a fost surprinderea să constatăm că atmosfera aceasta n'are în ea nici o picătură de dragoste, nici o urmă de seninătate sau de obiectivitate, ci e ca un vârtej de patimă și ură care poartă pe coloanele foii toată uriciunea calomniei, relei credințe, injuriei fără de frâu și fără bun simț. Cu excepția pastorală — care e scrisă mai potolit (în care însă Petru înlocuiește pe Hristos dela temelia Bisericii: nu Hristos e peatra cea din capul unghiului ci Petru — ce rățacire!) — toate celelalte contribuții, în frunte cu articolul de fond, sunt ca o apă tulbură — ca să ne exprimăm mai blând, — pe care o varsă generos «frații» peste istoria și vrednicia Bisericii ortodoxe române, pentruca astfel Dumnezeu să le audă rugăciunile și noi să ne înduplecăm a le împlini «visul cel neîmplinit». O atare împletire a patimei cu rugăciunea e un record pe care nu l-am întâlnit încă în publicistica română. Spre cinstea lor, toți ceice au pus în discuție publică problema unirii Bisericilor în «Telegraful Român», în «Națiunea Română» sau «România Nouă» au scris demn, cumpănit, pătrunși de importanța și de valoarea Bisericii. Trebuia să vie «Unirea» dela Blaj ca să coboare discuția la un nivel care nu onorează nici pe un necredincios necum pe un creștin. De aceea nu merită a i se da un răspuns amănunțit: se vede că n'au adevărul de partea lor și că reprezintă interese străine în sânul neamului românesc. Li punem doar în fața masivei realități populare. De altfel cu această înstreinare a unora din «clarisimii» Blajului de sufletul românesc — de par'că n'ar fi un orașel de pe meleagurile transilvane ci de undeva din Italia sau din «statul papal» — ne-am obișnuit de mult. A spus-o cu aproape două sute de ani în urmă Petru Maior, marele corifeu al școlii ardeleni, în Procanonul său, într'un fel care nu suferă replică: «Ba și acum se află unii și prin părțile noastre, cari învățând la Roma theologia socotesc că numai acelea sunt adevărate, care

le-au auzit la Roma și doar sângele și l-ar vărsa pentru monarhia Papei. O! de-ar fi apărut Dumnezeu neamul românesc de acest feal de oameni învățați și teologi! carii numai cu atenția, cu tiflul și cu vălfa ce au în haine și în locul lăcașului său vreau să învingă pe toți; de spun ceva dela Roma să taci, să înlemnești, să caști gura. De arăți din sfinții Părinți, din soboare și din istoria cea veche a Bisericii asupra poveștilor lor, îndată ești schismatic și mai rău decât ereticii. Trăbue înaintea acestora toți să pleace capetele, să-i chemi rabi, domnule, Măria ta, și alte titluri ce se împotrivesc cinului călugăresc. Și acestea lucrând li se pare că atunci țin mai tare canoanele bisericesti și aduc slujbă lui Dumnezeu. O vreme! o obiceiuri! Aceasta e oglinda în care se pot privi — din nenorocire! — și cei de astăzi. Cu o deosebire: servilismul celor de azi merge și mai departe, în așa fel că nu mai văd nimic bun în poporul dela Dunăre, nu se mai pot integra deloc în sbuciumul istoric al neamului, ci se potrivește-nu-se-potrivesc, e bine nu e bine țin mereu același ison, aceeași lecție învățată pe de rost. Nu văd marea realitate ortodoxă. Nu văd nici împrejurările prezentului, nici perspectivele viitorului. Ei văd un singur lucru: unirea cu Roma! Și pentru aceasta pun în bătaie toate bărfelile de care e capabil un agent din cunoscuta școală de «propaganda fide».

Servilismul acesta care nu e în firea ardeleanului, noi nu vrem să ni l însușim. Poporul român n'a suferit pentru libertate și pentru credința lui strămoșească spre a intra de bună voie rob la stăpânii de peste granițele țării lui, slugă la streini. El vrea să fie liber și stăpân și peste sufletul lui nu numai peste moșia din străbuni. El vrea să aibă o Biserică ortodoxă, autonomă, autocefală, condusă de un Sinod românesc, nu de o presupusă căpetenie a creștinismului. Că «Romiei încă din vremurile ceale de demult începuseră a-i răsară coarne, care după curgerea vremilor mai tare și mai tare au crescut, cât în suta a patra așa grăia sfântul marele Vasile, dascălul a toată lumea, d-spre Roma: Scărbitu-m'am de mândria Beseareicii aceiea», că sânt unii cari vor să puie «pe toți creștinii... sub jugul cel de robie al Papei», ne-a spus-o Petru Maior, pentruca să nu fie nevoie a o mai repeta și noi (cf. Procanonul din 1783 p. 68—69). E o mărturie vrednică de crezare chiar și pentru «fealul de oameni învățați și teologi» dela Blaj. Dar că neamul românesc ar accepta acest jug și nu s'ar revolta împotriva unei atari «uniri», ci ar primi toate inovațiile papiste fără murmur, aceasta nu ni poate dovedi nimeni, nici chiar dl Dumitru Neda. Mai repede s'ar rupe «coarnele» mândriei papiste, decât să se frângă sufletul românesc din legea lui cea din străbuni. Că de n'ar fi fost căta-

nele papistașe ale Habsburgilor n'ar fi rămas nici urmă de mult trâmbităta «unire» din 1700, așa de mult a fost «legat» poporul de ea. Fără episcop, adesea și fără preoți, cu mânăstirile dărămate de tunurile austriace, poporul acesta «ignorant», cum îl caracterizează «Unirea», poporul care — înainte de 1700 — după părerea dlui D. Neda se «calvinizase» a silit pe cei dela Viena să înțeleagă că nu unirea ci ortodoxia este legea lui, pentru care a suferit sub principii calvini și e prigonit și sub stăpânitorii catolici. A suferit, a fost chinuit, bătut, spoliat de averi, aruncat în temnițe, martirizat, terorizat — dar nu a cedat. Poate cineva să nege masiva realitate a ortodoxiei populare care se revoltă împotriva stăpânirii streine-austriace și ale cărei mărturii strălucesc cu atâta evidență în volumele de Istorie a desrobirii religioase a românilor ardeleni din sec. XVIII-lea de Dr. Silviu Dragomir? Este un veac întreg scris cu sânge de mucenici pentru ortodoxie. Și mucenicia asta au pus-o pe umerii poporului «fealul de oameni învățați» dela Blaj, cari au folosit forța armată nemțească spre a câștiga cât mai multe spinări plecate unui anumit scaun mai înalt. Rupem numai un fragment nu din cartea dlui Silviu Dragomir (care e un monument nepieritor închinat de știința istorică obiectivă poporului ortodox din Ardeal), ci din «spicuirile» din trecutul comunei Maieru (jud. Năsăud) publicate de dl E. B(ocșa) M(ălin) în «Plaiuri Năsădene» (Nr. 31—33 din 1—30 Ianuarie 1945), ca domnii dela Blaj să se trezească la realitate: În fața unei comisii anchetatoare formată din Peter Theil și Weinrich, sătenii — cari «cu excepția preoților, sunt cu toții neuniți» declară că «ei nu știu ce este unirea și că își păstrează vechea credință românească, moștenită dela străbuni», — ei «nu vreau să fie uniți»: — «Noi cu întreg satul, fie orice va fi, voim să fim neuniți». Rezultatul? S'au trimis «câteva escadroane de husari comandate de generalul conte Bethlen Adam» — care «a rupt 2—3 sate dela Bistrița și le-a constrâns cu arma la unire». «Coborîndu-se între ei, husarii au început o execuție aspră. Mai întâi satele mai mari și mai tari, Maieru, Sângeorz și Răbra-Mare le-au adunat la Sângeorz și le-au așezat în rând pe uliță, încercând împotriva lor toată asprimea. Dar poporul nici că s'o putut îndoi dela vechea sa credință grecească, (ortodoxă), ci au fost gata mai bine să moară. Căzând în genuchi au rugat pe soldații înarmați ce-i înconjurau să le taie mai vârtos la toți capetele decât să-i constrângă a-și lăsa legea și a se uni.

Dupăce nici cu această încercare nu au reușit nici decum, satele au fost încărcate cu soldații amintiți și impuse unei grele exerciții militare». Pentru această credință au fost trasi pe roată «pe poderiul dintre Salva și Năsăud în ziua de 10 Mai 1763» țărani: «Tănase Todoran din Bichod, împreună cu fiul său Pintea și cu Teodor Cătănă». Iată mijloacele prin care au trecut o parte din Ardeleni sub jugul unirii:

minciuna și forța armată. La acestea poporul drept credincios a opus: adevărul și mucenicia. Blajul nu mai are acum forța armată, că jugul politic al nemților catolici s'a prăbușit, dar a rămas cu minciuna. Crede că va putea isbândi cu ea, ceea ce n'a putut isbândi cu amândouă. Amarnică iuzie, vis cu adevărat de neîmplinit! Căci sufletul popular ortodox este același: el știe astăzi, ca acu 2—300 de ani să suferă, să lupte și să moară (de e nevoie) pentru credința cea dreaptă și nu vrea să audă în ruptu-capului de uniți. El știe că sujește Adevărului. Puși în fața acestei realități unanim-românești, «oamenii învățați» dela Blaj umplu șase pagini din foaia amintită numai cu băfeli, cu epitete injurioase la adresa Bisericii ortodoxe române. E arma celor nepunctincioși, arma celor ce simt că le fuga terenul de sub picioare. Ne face «calvini», «ignoranți» «chițibușari minori» «caiafe», «proști» și «țigani» (deși majoritatea țăganilor din Ardeal sunt greco-catolici, nu ortodocși). Au perdut forța armată: le-a mai rămas veninul minciunii. Dar va veni vremea când nu-l vor mai avea nici pe acela. Căci neamul acesta blând și omenos nu va putea răbda multă vreme astfel de simbriași în sânul lui: îi va lepăda dela sine și se va aduna într-o singură turmă sub cupola de lumină și adevăr a Bisericii ortodoxe române. Secura e la rădăcină, ca să curețe poporul românesc de vâscul strein ce-i falsifică sufletul. Orice ar visa unii sau alții, ortodoxia va birui, chiar dacă pentru acesta se vor frânge câteva «coarne» și «cornițe», pentrucă aceasta e rânduiala lui Hristos: ca toți să fie una, nu unul mai mare și alții slugi, și asta e rânduiala neamului românesc: ca să nu-și robească sufletul niciunui om pământean — oricum i-ar fi numele și cinstea, — ci numai Domnului Iisus Hristos, singurul Cap și Stăpân al Bisericii Sale.

NICOLAE GORUN.

Moțiunea Universității „Regele Ferdinand I”

Senatul Universității din Cluj, refugiate la Sibiu, luând cunoștință de înființarea la Cluj, — pe temeliul unei ordonanțe a prefectului județan din acel oraș, — a două «universități», una maghiară, și alta românească, a luat în unanimitate o rezoluție, în care declară:

Senatul Universității «Regele Ferdinand I» socotește reintocarea Universității la sediul său din capitala Ardealului, ca un comandament superior de ordin cultural și național, ce trebuie îndeplinit fără nici o întârziere. Aceasta este dorința întregului popor românesc și în deosebi a întregii populații din Transilvania de Nord. Senatul este convins, că guvernul țării va face toate demersurile și va lua fără întârziere toate măsurile, ca Universitatea românească «Regele Ferdinand I» să-și poată relucece, cât mai curând posibil, activitatea la sediul său din Cluj.

Senatul arată că Universitatea românească, silită să se refugieze la Sibiu în urma Dictatului impus de Germania hitleristă și de Italia fascistă, și-a conservat în întregime ființa și n'a încetat nici un moment existența sa.

Realitate și religie

Problema aceasta în orizontul timpurilor noi a pus-o deosebit de interesant dl Dr. Petre Groza, Vicepreședintele Consiliului de miniștri, în declarațiile pe care le-a făcut cu ocazia unei audiențe pe care a obținut-o la Domnia Sa «Grupul preoților democrați». Nouă ne-au parvenit aceste declarații abia acum, dar importanța lor pentru vremurile actuale ne obligă să le încreștăm și să le comentăm chiar cu întârziere.

Constatăm în primul rând în aceste declarații ale dlui Vicepreședinte al Consiliului de miniștri mărturisirea categorică a atașamentului personal față de credința strămoșească și față de neamul propriu: «Religia mea strămoșească, la fel ca și sentimentul meu față de națiunea al cărei fiu sunt, fac parte din patrimoniul meu sufletească, de aceea nu renunț la ele».

Iar vorbind despre concepția dialectică a Domniei Sale, spune: «Concepția aceasta dialectică, eu o îmbin și o las să fie străbătută de credință, căci eu sunt și rămân un fiu credincios al Bisericii strămoșești pe care o vreau la înălțimea vremurilor de acum».

Dar precum se vede chiar din acest pasagiu, dl Dr. Petre Groza nu rămâne numai la afirmarea unui atașament justificat față de Biserică, ci caută să justifice acest atașament prin încadrarea realității religioase în concepția DSale dialectică.

Mărturisim că nu avem competența necesară de a ne pronunța în deplină cunoștință de cauză despre concepția dialectică. Propriu zis nici nu știm referă la ce concepție dialectică se referă dl Dr. Petre Groza. Căci termenul «concepție dialectică» e foarte larg. El poate să desemneze de pildă evoluționismul lui Hegel, în care factorul de bază este ideea, spiritul. Dar poate desemna și materialismul istoric, în care la temelie stă evoluția realității economice-materiale. S'ar mai putea închipui însă și alte accepțiuni ale concepției dialectice, căci ideea de evoluție dialectică exprimă doar forma, metoda după care se desvoltă realitatea, dar nu natura realității însăși.

S'ar putea închipui de pildă că atât spiritul cât și materia sunt reali-

tăți ireductibile, dar la fel de importante, cari într-o sinteză unitară își desfășoară cuprinsul ieșit și din reciproca condiționare pe cale dialectică.

Nouă ni se pare că acesta ar fi sensul concepției dialectice a dlui Dr. Petre Groza, așa cum rezultă din acordul pe care Domnia Sa încearcă atât de laudabil, să îl găsească între această metodă și între realitatea Bisericii.

Că o fi așa sau nu o fi așa — dar nouă ni se pare că numai așa poate fi — important este că Domnia Sa nu găsește nici o contradicție între concepția dialectică și Biserică: «Dialectica nu este potrivnică Bisericii, dar nici Biserica nu poate fi potrivnică dialecticiei». «Biserica și națiunea nu sunt realități contradictorii față de dialectică, dacă ele se afirmă normal încadrându-se în procesul dialectic. Numai dacă se opun acestui proces, atunci ajung în contradicție și au de suferit».

Dar să vedem ce înțelege Domnia Sa prin «concepție dialectică», de poate găsi acest acord între ea și Biserică. Domnia Sa înțelege dialectica în sens foarte larg, ceea ce ne îndreptățește să credem că pentru Domnia Sa este mai mult o metodă a evoluției, decât o anumită concepție ontologică exclusivistă (materialistă sau idealistă). Domnia Sa spune: «Noua concepție de viață, este concepția dialectică. Ea impune o adaptare continuă a formelor de viață la condițiile obiective, pe cari le creează însuși procesul dialectic. Acest proces nu poate fi oprit prin nimic. El este o realitate care se verifică mereu. Orice formă de viață trebuie să conteze cu el. Tot ce-i stă în cale și tot ceea ce ar vrea să-l oprească se prăbușește, iar el trece înainte, își urmează drumul dela care nu-l poate abate nimic. Dialectica se caracterizează prin cel mai sever și mai obiectiv realism. Ea ține seama de toate realitățile vieții, nu ignorează nici una și nu isbește decât pe cele artificiale și dăunătoare vieții, pe acelea cari nu-și găsesc legitimarea în nici o necesitate firească a vieții. Intre realitățile mari ale vieții se numără și credința religioasă, care ni se prezintă, în chip organizat, în cultele religioase și mai precis în Biserică».

Trei lucruri caracterizează această «concepție dialectică» a dlui Dr. Petre Groza: 1. Realitatea de bază, realitatea principală, aceea pe care trebuie să o servească toate celelalte, este viața. Tot ce promovează viața este bun, trebuie menținut. 2. În slujba ei stă procesul evolutiv-dialectic, care este totodată expresia ei. Prin viața nu are să se înțeleagă numai aceea din subiect, ci aceea care se manifestă în condițiile generale, obiective ale societății în fiecare moment din succesiunea temporală. Deci procesul dialectic nu este ultima realitate, moara care există în sine și macină chiar și gol, care poate roade oricărui realitate, ci el este supus vieții. 3. Realitatea mare a vieții, are mai multe înfățișări fundamentale: una dintre ele este religia, alta națiunea.

Procesul dialectic îmbrățișează tot ce este viață adevărată (fără nici o tendință exclusivă), nu pentru a omori vre-unul din aspectele ei fundamentale, ci pentru a le sluji, pentru a le ajuta să se arete în alte și alte forme, implicate în ființa lor și condiționate de ansamblul evolutiv.

Dar toate trei aceste elemente din concepția dlui Dr. Petre Groza pot fi acceptate deplin de concepția creștină: 1. Viața este realitatea pe care o servește și creștinismul. Iisus a venit ca «lumea viață să aibă». Desigur dacă viața se ia în amplexul ei deplin, biologic-spirituală, individual-socială, cultural-economică, Dar așa concepe viața dl Dr. Petre Groza, fără nici o ciuntire. 2. Atunci evident că religia nu poate fi nesocietară, căci ea e o latură principală a vieții și promovează viața și mai ales pe cea spirituală. 3. Insa nici concepția evolutivă nu e ceva ce n'ar putea aproba creștinismul. Dacă el este expresia vieții, stă în sprijinul vieții și deci nu urmărește nici odată să ajungă la eliminarea unor aspecte fundamentale, ca religia, din cuprinsul vieții, atunci el este în spiritul credinței creștine. Căci Iisus n'a venit numai «ca lumea viață să aibă, ci mai multă să aibă». Nimic nu condamnă mai mult creștinismul decât lăncezeala, oprirea omului și a societății umane la un anumit punct de viață și lipsa de avânt în continua ascensiune spre perfecțiune. «Fiți desăvârșiți și Tatăl vostru desăvârșit este», înseamnă: «Deveniți desăvârșiți». Dar

până la desăvârșire este o cale înfinită.

Da, suntem de acord cu dl Dr. Petre Groza, că o Biserică statică se contrazice pe sine însăși și misiunea ei. Precum credința creștină trebuie să fie un aluat în viața insului, așa Biserica aluatul celei mai intense trăiri și dezvoltări spre perfecțiune în sânul unui neam.

Iată că, privind lucrurile în adâncime, se poate găsi o platformă de perfectă colaborare între Biserică și «concepția dialectică», dacă ea e înțeleasă în sens larg, ca concepție evolutivă a vieții privită în toată amploarea ei.

Sf. Ioan Gură de Aur

Intristarea de folos

— (II Corinteni 7, 10) —

„Nu toată intristarea este netrebnică. Nu există decât o intristare netrebnică: cea care este după lume. Ce însemnează intristarea după lume? A te intrista de pierderea bunurilor, de pierderea mării, de moartea cuiva, aceasta-i intristare după lume. Această intristare pricinuește moartea.

Cel ce se intristează pentru faptul de-a fi lipsit de mărre, pizmuește pe alții și aproape totdeauna este în voia morții. Astfel de intristare lui Calu și a lui Esau. Intristarea lumească deci este în ochii apostolului [Pavel] cea intristare care păgubește pe cel ce o încearcă. — Mai de folos este mâhnirea pe care o simți pentru că ai păcătuț, — ceea ce urmează să spunem, o dovedește înăjur. A te mâhni de pierderea bunurilor, însemnează oare a le redobândi? A depănge moartea cuiva este oare un mijloc de a-l readuce în viață? A te sbuciuma din pricina unei boli, nu-i oare a o înrăutăți mai degrabă decât a o tămădui? Dar a-ți jelui păcatele, însemnează a-ți face rost de mari foloase; însemnează a te mistui [păcatele], a le pricini pieirea. Numai păcatului poate pricini aduce un leac [un folos]. Aci se mărginește puterea sa folositoare. În altă parte, peste tot, ea este primejdioasă.

(Din Com. la Ep. II c. Corinteni. — Om. XV.)

[Trad.] Preot Ion I. Suciu

Dați-Vă obolul pentru cei încercați de soartă!

FOIȘOARA

CAPITOLUL II

Misionarismul laic în practica bisericească a primelor veacuri creștine

[13]

(Cu referire specială la lupta antisectară)

de Preot Dr. Corneliu Sârbu

Scrisă după unii către anul 140, iar după alții între anii 135—150, apologia lui Ariston din Pella s'a pierdut și nici până azi n'o cunoaștem în integritatea ei. Una din caracteristicile și meritele demne de semnalat ale acestei apologii, este utilizarea pentru prima dată a celebrului argument al profetei: Testamentul Vechiu e plin de profeții privitoare la Hristos. Ori, toate aceste profeții s'au realizat în persoana lui Iisus. Deci, Iisus este Hristos sau Messia. E argumentul care a fost de natură să impresioneze pe tot Jidovul drept și sincer și pe care sf. Iustin îl va valorifica cu mai multă strălucire în fața Iudeului Trifon.¹

În general, e un fapt precis, că Dialogul lui Iason și Papiscus a fost celebru și că nu merită disprețul lui Cels. Dovadă despre aceasta este și faptul, că el a fost utilizat de către controverșii este și faptul, și anume de către Evagrius (sec. V) în scrierea sa: Altercatio Simonis judaei et Theophili christiani;² iar un traducător în versiune latină îl numește „praeclarum atque memorabile gloriosumque opus”.³

4. Sf. Iustin Filosoful și Martirul, cel mai mare și mai fecund dintre toți apologetii veacului al II-lea. Născut la Sihem în Samaria pe la anul 100—110, sf. Iustin era coborâtor dintr-o familie de coloniști păgâni de origine probabil latină. Crescut în spirit păgân, încă fiind tânăr se simțea atras spre filosofie, mânat fiind nu de o simplă curiozitate intelectuală ci de o aspirațiune tainică spre adevărul deplin, spre Dumnezeu. Frecventarea mai multor școli filosofice nu-l satisfăcu. Retras în singurătat pe marginea mării pentru a se dedica pur și simplu întru căutarea lui Dumnezeu, un bătrân îi descopere creștinismul, arătându-i totodată insuficiența filosofiei, fie chiar platoniciană. La sfaturile acestui nou dascăl, pe care de altfel nu-l mai revăzu, sf. Iustin citi pe profeti și propovăduirile lui Hristos, pentru a se convinge rapid că, „această filosofie creștină era singura sigură și folositoare”. Convertindu-se, a devenit un discipol credincios al Mântuitorului.⁴ Ceea ce a maturizat hotărârea lui de a deveni creștin, a fost înalta putere morală și curajul credinței ce învinge și moartea, al mărturisirilor creștinismului. El însuși ne istorisește: „Pentru că și eu, în timp ce atârnam de învățătura lui Platon, auziam calomniind pe creștini, însă ei se purtau fără frică față de moarte și față de tot ceea ce contează de altfel ca de temut, cunoscuți că-i imposibil ca ei să ducă o viață în răutăți și în petreceri... Eu luați în rădăcină și închinându-și toată viața apărării și propovăduirii acestuia. Înșel sincer, loial, arzător de iubire creștină și generos, el se proclamă creștin cu multă plăcere: „Eu sunt creștin și îmi fac o glorie din aceasta; toată dorința mea este de a apare ca atare”. (Apol. II, cap. 13).⁵ Odată cu convertirea sa, el aparține cu toată ființa sa la creștinism și nu era pentru el dorința mai mare decât ca să vadă pe toți oamenii convertiți și crezând — ca el — că Iisus e Hristosul lui Dumnezeu. În sprijinul acestei afirmațiuni, stă și faptul că de Dumnezeu creștin sau creștin, sf. Iustin se desparte cu următoarele cuvinte: „Nimic mai mareț nu știu eu să cer în rugăciune, decât ca voi să recunoașteți, că pe acest drum (creștin, al nostru) se oferă fiecărui om ajungerea la fericire și ca voi să doriți a deveni una cu noi în credință: Iisus să fie Hristosul lui Dumnezeu!” (Dialog cu Trifon, cap. 14).⁶ Acest spirit de abnegație era dublat de conștiința vie a imperativului calegoric al apostoliei laice, care se desprinde din cuvintele sale: „Pe ei ca și pe voi, noi ne străduim să-i facem să părăsească erorile lor, bine știind că acela care poate spune adevărul și nu-l spune va fi judecat de Dumnezeu”. (Dialog cu Trifon, cap. 82).⁷ Consecvent și în practică, cu această măreață conștiință a apostoliei, sf. Iustin a desfășurat o amplă și zeloză activitate de misionar laic, pornind din rășărit și ajungând — întocmai ca sf. Ap. Pavel — cu vestirea și apărarea evangheliei creștine până la Roma, unde deschise o școală în care se predă doctrina creștină.⁸ Aici și muri martir în care are anii 165—166. În fața prefectului Romei, Rusticus, sf. Iustin — după ce și-a consacrat toată viața apărării credinței creștine — aduce ultimul omagiu acestei credințe prin mărturisirea ei plină de curaj în fața tribunalului de judecată, mărtu-

1 Citat la Bardy G.: O. c. col. 2235 sq.
2 Zöckler O.: O. c. p. 47.
3 Citat la Riviera: O. c. p. 297.
4 Cf. Căndea: Apostolatul laic, p. 31.

¹ Bareille G.: O. c. col. 1868; Cayré: O. c. p. 108.

² Bareille G.: O. c. col. 1869; Cayré: O. c. p. 108.

³ Bardenheuer: O. c. I. B. p. 204.

⁴ Cayré: O. c. p. 110; Bardy G.: Justin. In „Dictionnaire de Théologie catholique”, t. II, 2-e p. col. 222 și 2274.

⁵ Citat la Zöckler: O. c. p. 37.

⁶ Citat la Bardy G.: O. c. col. 2235 sq.

⁷ Zöckler O.: O. c. p. 47.

⁸ Citat la Riviera: O. c. p. 297.

⁹ Cf. Căndea: Apostolatul laic, p. 31.

+ Vasile Tarnavschi

Profesor universitar. 1859—1945

În dimineața primei zile din această săptămână s'a stins, în București, o făclie luminoasă a vieții noastre bisericesti: profesorul dela Facultatea de teologie din Cernăuți, Dr. Vasile Tarnavschi.

Acest stâlp puternic al Facultății din Cernăuți, în slujba căreia candelă aprinsă a luminat aproape o jumătate de secol, a trecut din vremelnicie la veșnicie. Viața celui plecat dintre noi este o carte în care poți citi cu folos, căci o viață întregă i-au fost dragi: legea strămoșească, datoria împlinită și disciplina. Numai cine s'a învrednicit de sfaturile sale bogate, știe în ce măsură l-au încălzit virtuțile străbunilor săi, știe ce prețios exemplu de caracter și muncă a fost regretatul: Vasile Tarnavschi.

Profesorul Vasile Tarnavschi s'a născut în Mihoveni, lângă Suceava, la 16 Decembrie 1859. Școalele secundare le face în Suceava nemuritorului Ștefan cel Mare, cele universitare la Cernăuți, unde în 1886 este promovat doctor în Teologie. Intrând în cler ocupă modesta slujbă de cooperant în Stroești, de unde după doi ani trece în aceeași calitate la Suceava și în sfârșit tot ca preot ajutor la Cernăuți. Viața preoțească și-a trăit-o convins și simțit. Pentru părintele Tarnavschi slujirea în fața altarului era o adevărată mândrie, iar haina preoțească rareori a avut un purtător mai vrednic al ei. Abia târziu autoritatea bisericască l-a răsplătit cu recunoștința binemeritată: părintele Tarnavschi este hirotesit întru arhipresbiter, în 1918 devine stavrofor, iar în 1923 mitrofor.

Devenind vacantă catedra de studiul biblic al Vechiului Testament, atenția Facultății de Teologie s'a îndreptat spre modesta persoană a părintelui Vasile, elevul eminent de altădată. La propunerea Facultății pleacă în străinătate pentru a se specializa la exegeza Vechiului Testament și limbile orientale. În străinătate stă doi ani și urmează rând pe rând cursurile speciale la universitățile din Viena, Breslau și Berlin. În 1900 devine docent universitar, în 1903 profesor extraordinar, iar în 1906 devine titular la catedra de studiul bi-

blic al Vechiului Testament. În 1930 la împlinirea vârstei de 70 ani seniorul Facultății de teologie din Cernăuți se retrage în rândul profesorilor universitari onorari [emeritați]. Tocmai cu acest prilej, avea dorința vie de a aduce lui Dumnezeu omagiile sale de mulțumită și recunoștință în fața locului sfânt. Și astfel în după amiaza zilei de 12 Aprilie pleacă în tovărășia colegului său dela catedra de Noul Testament, Dr. Vasile Gheorghiu, în pelerinaj la Ierusalim. Dar și la catedră a mai revenit și după 1930, cel puțin îmi aduc cu sfială aminte că am fost ultimul candidat de doctor în studiul biblic al Vechiului Testament, la examinarea căruia a participat încă veteranul profesor V. Tarnavschi în 1933.

V. Tarnavschi a fost în cinci rânduri decanul Facultății, de două ori rector al Universității din Cernăuți, deputat în Congresul național-bisericesc, iar calitatea de președinte al Societății clericului bucovinean a deținut-o mai mult timp. Guvernul jugoslav apreciind rosiul profesorului V. Tarnavschi în formarea clericului superior din țara învecinată, l-a renumerat cu „Sf. Sava”, căci știut este că Cernăuțul era „alma-mater” pentru ortodoxii de pretutindenea. Deține și decorațiile românești: „Steaua României” și „Răsplată muncii pentru biserică cl. I” etc.

Scierile profesorului Tarnavschi nu sunt prea numeroase. A dat însă teologiei românești importante lucrări de căpătâi. Iată unele din ele: *Profetul Haggai*, introducere și comentariu, apărută în 1900 în limba germană, iar în 1904 în românește. Această lucrare este o sumară monografie biblică, în care se ocupă de persoana profetului și de explicarea cărții sale; *Viața patriarhilor* este un studiu de istorie biblică. La început are (pag. 1—8) o introducere, în care se ocupă de izvoarele cele mai principale privind viața patriarhilor: Avraam, Isaac și Iacob. Lucrarea propriu zisă este împărțită în trei capitole, unde se descrie rând pe rând viața patriarhilor Avraam (pag. 10—78), Isaac (pag. 83—90) și Iacob (pag. 97—112).

Meritul lucrării îl văd în fixarea epocii numite: patriarhală. În 1907

scoate comentariul la *Geneză* și insistă mai cu dinadinsul asupra locurilor de conținut mesianic, ca 3, 15; 49, 10 etc. Din același gen de publicații face parte *Exodul*, Cernăuți, 1913 în pag. 160 și *Leviticul*, Cernăuți 1923. Tot aici ar fi locul să înșir și unele lucrări și prelucrări publicate în revista teologică bi-sericească „Candela” ca: „Omile observări la conferințele lui Delitsch „Babel und Bibel”, unde eruditul profesor Tarnavschi pune la punct încercarea de babilonizare a Bibliei, pe care o face Delitsch în conferințele cari plăcură atât de mult, încât la dorința Kaiserului ele se repetară. În „Desgrupările mai nouă în Palestina” enumără și descrie monumentele arheologice desgrodate cu începutul anului 1890; în „Probleme actuale biblice”, se ocupă de monoteismul Vechiului Testament, care în istoria evoluției spirituale a omenirii apare drept un miracol unic; în: „Atacurile vechi și noui împotriva Vechiului Testament”. Profesorul Tarnavschi dovedește că Israel a fost condus pe cale supranaturală, că scrierile Vechiului Testament sunt inspirate și că ele sunt de-o importanță covârșitoare pentru viața spirituală. În: „Biblia și științele naturale”, expune concepția Sf. Scripturi despre istoria naturală: cer, univers, fenomene meteorologice etc. De altcând ca redactor al revistei „Candela” a lucrat c'o deosebită învioreare sufletească. Se laudă perseverența de neîntrecut cu care supraveghea apariția publicației care soluționa și clarifică c'o largă informație științifică probleme teologice din cele mai capitale. Perioada de importanță în activitatea profesorului Tarnavschi urmează prin publicarea lucrărilor: „Introducere în sfințele cărți ale Vechiului Testament”, Cernăuți, 1928, pag. 656, și „Arheologia biblică”, Cernăuți, 1930, p. 710, rodul muncii sale de aproape 30 ani. Sunt cele mai dezvoltate manuale de genul acesta în biserică ortodoxă. Ambele lucrări corespund exigențelor științifice ale timpului. Demn de reținut este mai ales cum se pune și cum se rezolvă problema Pentateuhului. Pentru V. Tarnavschi cearta pentru cauza Pentateuhului este de fapt o discuție pentru existența sau neexistența ordinii supranaturale a universului. Coroana activității sale o constituie de bună seamă Arheologia, care înseamnă un pas mare în expunerea anticității biblice. Imensul material arheologic autorul l-a trecut prin prizma unei examinări temeinice și a făcut din această tipăritură o lucrare de mare merit. Amândouă aceste lu-

crări vor fi decenii de arhivă a compasului de bună orientare în domeniul studiului biblic al Vechiului Testament.

Ne exprimăm cu acest prilej regretul că manuscrisele: „Istoria biblică a Vechiului Testament” și „Oramitica limbii ebraice”, n'au putut vedea lumina tiparului. Vrednicul urmaș la catedră, Dr. Vladimir Prelipceanu, ar aduce un pios omagiu de recunoștință Dascălului, îngrijind de tipărirea lor.

Profesorul V. Tarnavschi a fost totdeauna sufletul Facultății cernăuțene. Prin intransigența sa și-a silit ucenicii la punctualitate și muncă temeinică. Spirit critic, nu accepta prisosuri, nu tolera superficialitate și nu căuta nici odată — la examen — la față. Personal a dus o viață modestă din cale afară. Il puteai vedea întotdeauna numai acolo unde trebuia să fie: în redacția Candelăi, în biblioteca Facultății, la școală și la biserică. Foarte rar comunica neoficial cu cineva, dar atunci era dulce ca o mamă bună; în oficiu, mai ales ca decan, era scurt la vorbă, precis și categoric. Părea că nu știe ce este liniștea și odihna, îl vedeai întotdeauna grăbit și părea profund îngrijorat. Specialitatea și-o iubea atât de mult, de îți venea să crezi că dușmănește pe toți aceia cari n'o cunosc. Tocmai pasiunea sa pentru studiul biblic al V. T., nu i-a îngăduit a se manifesta și în alte domenii ale științei teologice, deși a suplinit enciclopedia, catihetica, omiletica și multe alte discipline. Vorbea și scria o germană ireproșabilă, cunoștea greaca și latina, ebraica, arabă și siriana.

Fruntea-i lată și ochii neastâmpărați îți spuneau, de departe, că ai în fața ta un ales cărturar. Puțini au bănut însă că omul acesta a fost un suflet blând și bun „ca un miez alb de pâine” cum l-a caracterizat un coleg al regretatului. În odăița sa, acasă la dânsul, profesorul V. Tarnavschi era bunătatea întrupată, te întreținea cu toată căldura pentru a-ți face plăcută șederea, iar prin simțul cuvânt de rămas bun pe care îl adresa studenților din an. IV, la ultima oră de curs, te cucerea pentru totdeauna.

Astăzi profesorul V. Tarnavschi nu mai este printre cei vii. Amintirea sa trăiește însă în alătea generații de intelectuali: unii preoți, alții profesori sau înalți demnitari în stat și biserică.

Dumnezeu să-l odihnească în curțile Sale pe acest vrednic apostol al neamului nostru!

Prof. Dr. N. Neaga

risire pecetluită imediat cu sângele său: „Fă ceea ce vei voi: noi suntem creștini și noi nu sacrificăm la idoli!”¹

Opera teologică a sf. Iustin, greoaie și monotonă ca formă, este foarte importantă. Din cele 9 sau 10 scrieri ale sale, ne-au rămas numai cele 2 *apologii* și *Dialogul cu Trifon*. Compuse între anii 150—155, cele două apologii se adresează împăratului Antonin Piu și fiilor acestuia adoptivi: Marcu Aureliu și Lucius Verus, precum și senatului și întregului popor roman. În ele apologetul nostru vorbește cu mare îndrăzneală, cerând să se judece creștinii cu rațiunea, după un examen minuțios și exact, fără a se lăsa purtați de prejudecăți sau de dorința de a place unei unei nebunii superstițioase. Creștinii sunt oameni credincioși față de Stat, iar creștinismul este o forță eficientă în a împiedeca crimele și a menține ordinea în viața socială. Prezintă creștinismul ca pe o filosofie nouă, și anume ca pe singura filosofie adevărată, expresie completă și definitivă a rațiunii. O atare doctrină nu trebuie tratată cu infamie și nici considerată ca izvorul unei morale necinstitoare a naturii umane. Misterul euharistic e demn de respect. Protestează împotriva celor ce consideră creștinismul ca o monstruoasă juridică, ca un atentat la dreapta rațiune și la echitatea naturală. În numele libertății de conștiință, el cere pe seama creștinismului, toleranța și dreptul de a trăi.² Peana lui Iustin se transformă în acuzatoare îndrăzneată a crimelor păgâne, îmbrăcând alături unei ofensive directe; înșirând fărâșele păgânilor, el spune acestora: „Iată ceea ce faceți voi public și ceea ce onorați voi; apoi voi ne acuzați pe noi înșine de a le face, odată lumina răsturnată și stinsă. Aceste acuzațiuni nu ne ating pe noi, pentru că noi nu suntem capabili a face nimic asemenea; ele cad mai de-

grabă asupra celor cari comit aceste infamii și acuzând de ele în fine pe alții”. (Apol. I, cap. 27).¹

În „Dialogul cu Trifon”, sf. Iustin vrea să convingă pe Iudei de mesianitatea lui Iisus Hristos și despre adevărul religiei Sale.²

Printre lucrările pierdute ale lui Iustin, se înșirue și o *sintagmă împotriva tuturor ereziilor*, pe care însuși autorul ei o citează în apologia I și pe care a avut-o — probabil — în vedere Tertulian, când l-a numit pe sf. Iustin ca *cel mai vechiu adversar al ereziilor*. E verosimil că alți ereziologi ai veacului II și III au folosit-o pe aceasta în egală măsură.³ Pe eretici îi înfierează sf. Iustin în felul următor: „Sunt de acela cari mărturisesc că-s creștini, că recunosc că Iisus a fost crucificat ca Stăpân și Hristos, și cari nu învață doctrina Lui, ci aceea care vine dela duhurile erorii... Noi n'avem nimic comun cu ei; știm că sunt ateii, necredincioși, nedrepti, că în loc de a cinsti pe Iisus, ei nu-l mărturisesc decât cu numele”. (Dialog cu Trifon 35, 2).⁴ Prin sf. Iustin vorbește întreagă Biserica creștină dela mijlocul veacului al II-lea, pentru că el își ia doctrina din sf. Scriptură și din sf. Tradițiune. Cu oroare față de toate exclusivismele, de sectele strâmte și de școlile deviate, el învață — cu bucurie, tandrețe și iubire — de așa fel, ca să deschidă tuturor voiențelor bune care ezită, porțile creștinismului tradițional.⁵

Privită în ansamblul ei, opera sf. Iustin ne apare ca cea mai vastă operă a apologetilor și ca cea care prezintă mai mare interes filosofic. Prin bogăția și înălțimea doctrinei sale, ea ține rangul prim în activitatea apologetică respectivă. Ca atare, ea folosește urmașilor lui Iustin, ca izvor principal și permanent.⁶ Așa încât, sf. Iustin valo-

reză ca tipul majorității apologetilor imediat următorii lui, sau drept căpetenia școlii apologetice grecești a veacului său. Pentru că în metoda lui se oglindește apologetică predominantă a teologilor veacului al II-lea.² Precum se vede, opera apologetică a sf. Iustin a avut printre creștinii un mare și îndelungat succes.

Dar sf. Iustin n'are importanță numai ca apologet. Căci el n'a fost numai filosof ci și teolog. Ca teolog, el are meritul excepțional de a fi un *martor și un interpret al credinței creștine*. El e un *dogmatist* credincios în pilnul înțeles al cuvântului, convins că Mântuitorul a descoperit credincioșilor Săi adevărul total, căutat zadarnic de filosofi și și *comoră pe care credincioșii au datoria de-a o păstra intactă și de-a o comunica lumii*. Ca atare, opera lui oferă unele elemente potrivite asupra unor articulații singurice ale sistemului doctrinal al creștinismului.¹ Drept aceea, lui îi revine și calitatea de *dogmatist creștin imbrăcat în manta de filosof*, adevăr necesar a fi relevat ca un fapt concludent pentru rolul laicilor nu numai în difuzarea ei și chiar formularea conținutului credinței creștine.

Din eminenta performanță de apologet a sf. Iustin, învățăm că în constituirea chipului de adevărat misionar apărător al credinței creștine intră ca elemente de prim ordin: a) Convingerea despre superioritatea adevărului creștin autentic și zelul — până la martiriu — în propovăduirea lui; b) pășirea pe linia riguroasă a sf. Scripturi și a sf. Tradițiuni, împreună cu respectarea scrupuloasă a acestora; c) dublarea spiritului apologetic-polemic cu spiritul de dogmatist, întrucât doctrina creștină se susține nu numai prin combaterea ereziilor contrare ei și prin formularea ei corectă și limpede.

¹ Rivière: O. c. p. 32 sq.

² Tixeront: O. c. p. 49.

³ Bardy G.: O. c. col. 2232 și 2238 sq.

⁴ Bardy G.: O. c. col. 2251.

⁵ Idem, ibidem, col. 2274.

⁶ Rivière: O. c. p. 238; Zöchler: O. c. p. 47 sq.

¹ Battifol: O. c. p. XXV; Rivière: O. c. p. XXXIV.

² Zöchler O.: O. c. p. 36.

VITRINA CĂRȚII

„Prezentare în imagini”

Florea Mureșanu: Cazanla lui Varlaam [1643—1943]. Prezentare în imagini. Editura „Era”. Cluj, 1944, în 4°. Pg. XVI+247. Preț 1?

Cartea românească de învățătură sau Cazanla lui Varlaam, ieșită din tipar în domnească dela Iași în anul 1643, — tălmăcind, cu duh și multă înțelepciune, sfintele evanghelii duminicale și dela alte sărbători, — s'a împărțit, în șirul lung al anilor, de-o rară prețuire atât în Principatele române, cât și în Ardealul ortodox, ba chiar și în unele biserici unite.

Se cunosc cazuri când o biserică ce n'avea puțința să-și cumpere Cazanla tipărită, a împrumutat-o cu scopul ca, încredințându-o unui diac sau călugăr, să o decopieze pe seama celei ce dorea să albească Cartea de învățătură a marelui mitropolit moldovean Varlaam.

Apariția Cazanlei constituie un veritabil eveniment, petrecut înainte cu 300 de ani, în istoria noastră culturală.

Astfel s'a ivit, în anul Domnului 1943, ideea comemorării cărții dela 1643. Profesorul universitar, dl. **Emil Hăteganu,** a luat sarcina cheltulilor pentru tipărirea unei lucrări închinată memoriei neuitatului cărturar al Moldovei, și în același timp a invitat pe toți ierarhii români din Ardealul de Nord, ca prin mijlocirea preoștilor să cerceteze printre vechile cărți bisericești ale parohiilor, spre a descoperi exemplare din prețioasa Cazanla a lui Varlaam.

S'au și descoperit, numai în această parte a țării, peste 30 de exemplare sau urme de exemplare, din cartea dela 1643, — unele conținând și diferite însemnări de interes istoric.

Păr. Florea Mureșanu, preotul catedralei „Adormirea Maicii Domnului” și valoros profesor la Academia teologică ortodoxă română „Sf. Nicolae” din Cluj, a luat asupra sa ostentivă sarcina de a înfățișa pe larg, în clipele grele de astăzi, viața bogată în fapte mari a nemuritorului ierarh Varlaam, cu gândul ca, în numele obștelor românești din Ardealul de Nord, să se aducă un smerit omagiu memoriei bărbatului care ni-a lăsat moștenire: „Iubirea de Dumnezeu, și iubirea de neam”.

În fruntea lucrării părintelui Mureșanu sânt puse două preloșlovi: una a **P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan,** membru al Academiei Române, a doua preloșlovie este a autorului, care ne arată cum a luat naștere publicația aceasta despre Mitropolitul moldovean și despre opera lui, Cazanla. Urmează apoi: biografia bogată în amănunte, a ierarhului dela Iași, descrierea Cazanlei; se pomenesc toate rețipăririle ei, începând din 1644 până la 1943, în număr respectabil de 16, — între care una, cea din anul 1850, este rețipărită în Sibiu, în tipografia Closius, și din inițiativa mirenească [pag. 164]; se arată care sânt manuscrisele după Cazanle; se descriu pe scurt și diferitele exemplare, alături ale vreo 30 de biserici românești din Ardealul de Nord. Un glosar, și multe clișee, filigrane etc. întregesc prezentarea în imagini a Cazanlei lui Varlaam.

Învățăturile acestei cărți tălmăcite în 75 de cuvântări, sânt — cum constată **păr. Fl. Mureșanu** — fără egal în literatura noastră omiletică, până în ziua de astăzi. „Cuprinsul lor te învață, te inițiază în adevărurile creștinești mântuitoare, te însușește și îți cucerește voința pentru o viață pe potriva acelor învățături”. (pag. XIII).

Putem, prin urmare, aștepta, cu atât mai vădit, ca mult strălucitul profesor dela Cluj, după strălucita prezentare în imagini a Cazanlei lui Varlaam, să ne facă părtași, cât mai curând, și de **textul tipărit întreg** al minunatei opere, al cărei tricentar dela apariție s'a sărbătorit acum.

e. h.

Răspândiți cu drag

Telegraful Român

Organul lui Șaguna din 1853

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae.

Cu daruri la rănii

În Spitalul Matcă Z. I. Nr 479 — instalat în unele safoane ale Spitalului public și anexele lui — din orașul nostru își lecuiesc rănile un număr de 266 răniți de pe frontul desrobirii Ardealului.

Joi, 1 Il. a. c., acești ostași răniți au fost cercetați de „Uniunea Femeilor Muncitoare din România. Secția Sibiu”, în frunte cu președintele ei pe întreg Ardealul, d-na **Maria Ursa,** o veche luptătoare pe frontul dreptelor revendicări sociale. Conducerea respectivă a ținut foarte mult ca la această descindere samarineană să participe și un reprezentant al Bisericii strămoșești: **Păr. Dr. Corneliu Sărbu,** unul din cei trei preoți răniți de I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae al Ardealului, cu îngrijirea duhovnicească a răniților amintiți.

Zăbava la căpătâiul de suferință al răniților a durat aproape 3 ore. Cu daruri surprinzător de alese și de bogate pentru vremurile de azi: cozonac, bomboane, bere, țigări și plăcure cu hârtie, reprezentantele „Uniunii Femeilor Muncitoare din România, Secția Sibiu” — însoțite și de dl. Dumitru Ursa — au colindat toate saloanele cu rănii. Împărțind — într-o ordine și disciplină exemplară, darurile minuțios pregătite. Înainte de distribuirea acestora, în fiecare salon a vorbit — cu mult suflet și o convingere — d-na președ. **Maria Ursa,** omagîind și preamărind jertfa răniților pentru desrobirea Ardealului, îmbărbătând pe suferinzi și dorindu-le în sănătoșie cât mai grabnică. De fiecare dată i-a răspuns **Păr. Dr. Corneliu Sărbu,** arătând soldaților înalta semnificație a acestui gest și subliniind marea lui valoare morală și patriotică. Deosebit de impresionantă era bucuria, emoția și recunoștința cu care primeau răniții darurile înmănite. Acestea își găseau expresia spontană și în scurtul cuvânt de mulțumire — rostit de multe ori cu lacrimi în ochi — al câte unui rănit din fiecare salon. În numele tuturor răniților, a mulțumit pe urmă — cu multă căldură și emoție — dl. cpt. **Jenchiu,** comandantul liceului militar al respectivului spital.

Gestul atât de frumos al „Uniunii Femeilor Muncitoare din România, Secția Sibiu”, se încadrează în înagașul tradiției Bisericii ortodoxe ardelenice, care îndeosebi prin „Reuniunile de femei”, — îngrijește sistematic și de nevoile răniților. Fapta femeilor muncitoare este cu mai nesdruncinată dovadă că își iubesc neamul și că știu să prețuiască jertfa fiilor acestui neam pentru desrobirea Ardealului, contribuind — din roada muncii lor — la oblăduirea și ușurarea suferințelor acestora. Drept aceea, fapta lor servește ca pildă de urmat pentru toate femeile neamului.

Asistent.

Apelul Sinodului bisericesc ortodox

Un apel semnat de **I. P. S. Lor Christophor, patriarhul Alexandriei și al Orientului, Alexandru al III-lea patriarhul Antiochiei, Alexei, patriarhul Moscovei, patriarhul Georgiei, reprezentantul patriarhului Constantinopolului, Sevastiei, Serbiei, precum și de Iosif, episcopul Argeșului** înfierează acțiunea anumitor cercuri și mai ales pe aceea a Vaticanului, ce caută să apere hitleristii, cari au scădat Europa în sânge și cari sunt dușmanii de moarte ai creștinismului.

În încheiere apelul binecuvintează forțele întregii omeniri progresive ce luptă pentru o nouă orânduire, care să facă imposibilă în viitor orice agresiune fascistă.

Declarația la 1600 preoți americani

Reproducem din „Graiul nou” această declarație care completează articolul dintr-un număr recent al ziarului nostru: „Temă delictată”. Dl. prof. Traian Marcu își poate completa informațiile pe baza cărora a lăudat atât de mult Biserica ca-

toolică și a blamat pe cea ortodoxă. Se vede de aci cât de „independentă” a fost Biserica catolică față de fascism:

„Peste 1600 de reprezentanți ai clerului american al bisericilor necatolice au publicat o declarație adresată lui Roosevelt, Churchill și Stalin, în care ei se pronunță împotriva amestecului Vaticanului în problemele internaționale.

Declarația supune unei critici aspre îmestecarea Papii în problemele internaționale și arată că începând cu 1870 Vaticanul s'a abținut să se amestece în politică, însă după 1929, în urma întăririi fascismului, Papa a început din nou să se ocupe activ de problemele internaționale. „Vaticanul, — se spune în declarație, — a încheiat tratate de pretenie cu țările fasciste. Papa a susținut pe Musolini în Italia, pe Dolfuss și Schuschnig în Austria, pe Hitler în Germania, Franco în Spania, Pétain în Franța, și actualul pontif susține pe dușmanii democrației”.

INFORMAȚIUNI

Sedință comemorativă. Împlinindu-se la 1 Febr. 1945 un sfert de veac de când Regele Ferdinand I a întemeiat Institutul de Istorie națională pe lângă universitate din Cluj prin dăruirea unui fond care poartă numele Augustului Ctitor, Direcția Institutului a ținut în 4 Febr. a. c. un *parasias* în catedrala metropolitană din Sibiu, urmat de o ședință comemorativă, desfășurată la Universitate, unde au rostit frumoase cuvântări, în fața unui numeroase asistențe, dnii: A. Borza, I. Lupaș. I. Moga și I. Crăciun.

Conferința dlui Mitică Constantinescu. Duminică 11 Febr. a. c. ora 16, în sala mare a Prefecturii județului Sibiu, Despărțământul județean al „Astei” inaugurează ciclul de conferințe: *Legăturile culturale, economice și politice cu aliații noștri.* Va vorbi dl **Mitică Constantinescu,** fost ministru al Economiei Naționale și al Finanțelor, despre „Legăturile noastre economice cu Rusia Sovietică”. Intrarea liberă.

Conducere nouă. Duminică trecută s'a ținut la București a 25-a adunare generală a Sindicatului presei române din Ardeal și Bănăt, prezidată de dl Sebastian Bornemisa, președintele sindicatului. S'au citit și discutat rapoartele prezentate, s'au admis ca membri stagiați alți 12 scriitori și ziaristi. S'a procedat apoi la alegerea noului comitet de conducere și s'au ales cu unanimitate: Președinte: Aurel Buteanu, vicepreședint: C. Hagea, Cornel Albu și V. Netea; secretar general: E. Boșca-Mălin; precum și membri comitetului, și al comisiei de disciplină. După constituirea noului comitet, dnii A. Buteanu și Z. Boilă au elogiat munca depusă de dl S. Bornemisa, pe ogorul presei, în cei 35 de ani de activitate.

Concurs cu premii. Ministrul cultelor și artelor, dl Gh. Popp, a semnat decizia prin care instituie trei premii cu caracter literar, având în vedere străngerea legăturilor culturale dintre România și U.R.S.S. Premiile, de câte 500.000 de lei, divizibile, se vor da pentru cea mai bună lucrare din următoarele domenii: 1. Traduceri din poeziile lui Pușkin; 2. O antologie, în românește, a poeziei rusești; 3. Traduceri din Eminescu în rusește. — Lucrările se depun, în termen de două luni, la Direcția artelor, O comisiune, de scriitori români din capitală, se va rosti asupra lucrărilor prezentate.

Comunicat. — Deda prefectură: Ni se semnalează că persoane izolate, sub pretextul că au imputernicirea dela partidele sau organizațiunile politice, se prezintă la întreprinderile industriale și la firmele comerciale din oraș ce au aparținut persoanelor care au fost ridicate și deportate, cerându-le a li se preda de bună voie acele firme, contraz se va proceda la ridicarea și deportarea și a restului familiei. Atragem atențiunea, că acești indivizi n'au nici o împuternicire legală de a proceda în felul arătat, astfel că întreprinderile și fir-

mele comerciale unde se vor prezenta astfel de persoane, sânt rugate a refuza încheierea unor contracte cu aceștia și a înștiința imediat Chestura Poliției și Parchetul, pentru a li se aplica pedeapsa meritată. — Prefectura Jud. Sibiu.

STIRI LOCALE

Predică în Catedrala din Sibiu

Duminică, în 11 Februarie 1945, servesc: Prot. Mihail Neagu, duhovnicul Nicodim Belea și prof. Gheorghe Șoima; diaconii: Anotolie Scurtu și Simion Marcu. — *Predică: prof. diacon Grigorie T. Marcu.* — La Oastea Domnului predică: *preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

„CASSA DE PASTRARE”
Institut de Credit și Economii, S. A. în Săliște. Capital Lei 5.000.000. — Registrul Bancar Nr. 9 din 1934

Convocare

Domnii acționari ai Institutului de Credit și Economii „CASSA DE PASTRARE” S. A. în Săliște, sunt invitați a participa la a

LX-a Adunare Generală Ordinară

În ziua de **Sâmbătă 24 Martie 1945, ora 4 p. m.** în sala festivă a Școalei Primare din Săliște, iar în cazul când la această adunare ordinară nu se vor prezenta acționari în număr suficient, în virtutea art. 20 din statute și al Codului de Comerț în vigoare, convocăm fără altă înștiințare a doua adunare generală ordinară, cu aceeași ordine de zi, pe ziua de **Sâmbătă 31 Martie 1945, ora 4 p. m.** în același local.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea Adunării generale ordinare.
2. Darea de seamă a consiliului de administrație, Bilanțul și Contul Profit și Pierdere pe anul 1944 și raportul Consiliului de Censori.
3. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Consiliului de Censori.
4. Stabilirea remunerației pentru Consiliul de Censori pe anul 1945.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență.
6. Alegerea unui membru în Consiliul de administrație.
7. Eventuale.

Domnii acționari care doresc să participe la Adunarea generală ordinară, în persoană sau prin plenipotență, vor depune acțiunile și procurile timbrate, la casieria Institutului în Săliște, la Banca „Albina” în Sibiu și Sucursalele ei sau la „Banca Centrală” pentru Industrie și Comerț, Cluj-Turda și Sucursalele ei, cel mult până **Duminică 18 Martie 1945.**

Pentru a doua Adunare generală ordinară, sunt valabile depuse acțiunile până **18 Martie a. c.** și se mai pot depune altele până la data de **25 Martie 1945.**

Adunare generală ordinară a doua poate aduce hotărâri valide fără considerare la numărul acționarilor prezenți și la capitalul reprezentat

Săliște, 20 Ianuarie 1945.

Consiliul de administrație

Citiiți și recomandați
în cercurile D-Vstre

Revista Teologică

Organ pentru știința și viața bisericească - Apare lunar

sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit
NICOLAE al Ardealului

Director: **Prof. Dr. Grigorie T. Marcu**

Redacția și Administrația:

Academia teologică „Andreiană”
SIBIU, str. Mitropolitului 24-28